

NOTAT

Vår ref.
2011/33-
030

Dato
07.02.2011

ÅRSMELDING 2010

FOR
INTERKOMMUNALT ARKIV I VEST-AGDER IKS

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD	4
BAKGRUNN	5
EIERE	6
REPRESENTANTSKAPET	6
STYRET	6
PERSONALET	6
ØKONOMI	7
ARBEIDSPLAN	8
Riksrevisjonens rapport om kommunale arkiver	9
ARKIVDANNING OG ARKIVPLANLEGGING	9
Generelle henvendelser	10
Utarbeidelse og oppdatering av arkivplaner	10
Kassasjon: Prosjekt- og regelverksarbeid	10
Innbinding av møtebøker og registre	10
Arkivperiodisering	11
Sak/arkivsystemer	11
Elektroniske arkiver m.m.	11
VEILEDNINGS- OG KURSVIRKSOMHET	12
K-kodekurs og grunnkurs	12
Offentleglova	12
Grunnleggende kurs i arkiv og klient/pasientarkiv	12
Spesialkurs i ordning av eldre arkiver	12
NOARK-4-kurs	13
NOARK-5-kurs	13
Grunnkurs i arkiv og dokumentasjon for PPT-kontor	13
Dokumentasjon i interkommunale løsninger	13
Elevdokumentasjon - regler og rutiner	13
Fagsystemer – oppgradering, nyanskaffelser	13
Samlet deltakerantall kurs/seminar	13
Innlegg/foredrag utenfor IKAVA	14
INFORMASJONSVIRKSOMHET	14
Kontaktkonferanse	14
Brosjyre	14
Jubileumsbok ”Der blev besluttet”	14
Arkheion	14
Utstillinger	14
Internett	15
Artikler	15
Arkivenes dag	15
Lokalhistoriske kvelder	15
Omvisning for UiA-studenter	15
Den kulturelle skolesekken	15
Krigsarkiver.no	16
SENSITIVE PERSONARKIVER	16
Generelt om IKAVAs tilbud for personarkiver	16
Innhenting/mottak av materiale	17
Betjening av avlevert materiale	17
Innsyn i forbindelse med Granskingsutvalg II og Oppreisningsutvalg	17
ARKIVLOKALER	18

Gjennomføring av plan for utbedring av arkivlokaler.....	19
Oppbevaring av elektroniske-arkiver	19
ARBEID MED ELDRE ARKIVER.....	19
Audnedal.....	19
Farsund	19
Flekkefjord.....	19
Hægebostad	19
Kristiansand.....	20
Kvinesdal.....	20
Lindesnes.....	20
Lyngdal.....	20
Mandal.....	20
Marnardal.....	20
Sirdal.....	20
Songdalen	20
Søgne	20
Vennesla	20
Vest-Agder fylkeskommune.....	20
Åseral.....	20
Ordningsprosjekter	21
Forespørsler om eldre arkivmateriale.....	21
ETABLERING OG DRIFT AV ARKIVDEPOT	22
Planlegging og etablering av interkommunalt depot – Arkivsenter sør.....	22
Utvidelse av arkivbygningen.....	22
Bevaring av elektroniske arkiver.....	23
Aktiv arkivformidling, Forskningsdagene og Kulturnatta m.m.	24
Innhenting, oppstilling, tilgjengelighet og tilbakelån av materiale	24
PERSONAL- OG ORGANISASJONSUTVIKLING	24
Personalutvikling.....	24
HMS og sykefravær.....	24
Ekstern deltakelse, kurs, konferanser etc.....	25
Verv	25
Medlemskap.....	25
Kommunearkivkonferansen (KAI-konferansen) i Kristiansand.....	25
IKT-utvikling og oppgradering av utstyr og kompetanse	25
Samarbeid med relevante institusjoner.....	26
Styrets egnevaluering.....	26
IKAVAs påvirkning på det ytre miljø	26
OPPSUMMERING	27

FORORD

I flere år har styret for Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS (IKAVA) sitt fokus ligget på drift av depotet og formidlingsarbeidet, samt rådgivning og veiledning i arkivdanning. Styrets årsmelding for 2010 viser at dette fokuset er beholdt. Utvidelse av bygningen med sikte på å tilby magasiner til eierne for perioden fra 1965 og fremover har vært den enkeltsaken som styret har konsentrert seg mest om gjennom året. Statens og Arkivverkets arbeid med saken har gjort dette til en stor utfordring for selskapet. På den praktiske arbeidssiden er vi gjennom første året med en egen ansatt med ansvar for mottak av de elektroniske arkivene. Dette har også gitt tydelige resultater på dette viktige området. 2010 ble et år med god måloppnåelse og med fortsatt konsentrasjon om kjerneoppgavene til selskapet og styret er fornøyd med året sett under ett.

- Gjennomføringsprosenten i forhold til arbeidsplanene for den enkelte kommune er nå oppe i 94,5 %
- Arbeidet med å finne midlertidige magasinlokaler har vært høyt prioritert, samtidig som styret har fokusert på å holde fokus på det uttalte målet om fortsatt samlokalisering med Statsarkivet i Kristiansand.
- Depotdrift tar tid - henvendelser om innsyn i personsensitivt materiale øker fortsatt; også i 2010 var økningen på 10 %. Innsyn i historisk materiale fortsetter også å øke. Etter en økning i 2009 på 11 % var det også i 2010 en økning på ca 10 %.
- Omtale av selskapets virksomhet i media har vært god, men fremdeles bør vi fortsette arbeidet med å få frem den øvrige virksomhet.
- Fortsatt fokus internt og i forhold til eierne på de elektroniske arkivene gir resultater, men det er fremdeles mye å ta tak med hensyn til riktig innkjøp, produksjon, avlevering og bevaring.
- Også i 2010 fikk vi tydelige signaler om at arkivene ofte blir glemt ved opprettelse av nye interkommunale samarbeid. IKAVA og kommunene har mange utfordringer for å sikre riktig produksjon og bevaring av dokumentasjon etter slike samarbeid.
- Styret har fortsatt arbeidet med å sikre relevant og riktig informasjon til eiere med henblikk på kommunenes eierskap og mulighet for god selskapsstyring

Styret vil rette oppmerksomheten mot Riksrevisjonen sin rapport fra undersøkelsene av arbeidet med å sikre og tilgjengeliggjøre arkivene i kommunal sektor. Rapporten viser manglende sikring og tilgjengeliggjøring av arkivmaterialet i kommunal sektor og at dette gir økt risiko for at mye bevaringsverdig dokumentasjon går tapt. IKAVAs funksjon som rådgiver og depot for kommunene gjør at selskapet bør være sentral i eierkommunenes strategi og arbeid for å rette opp manglene som finnes i Vest-Agder. Styret vil minne om at elektronisk saksbehandling fører med seg elektroniske arkiver som er spesielt krevende og utfordrende å sikre og bevare.

Styret vil også minne om at forutsetningen for sikker, trygg og forskriftsmessig bevaring og tilgjengeliggjøring av arkiver i fremtiden ikke bare er den depotdriften som IKAVA står for, men også at produksjonen av dagens dokumentasjon foregår riktig. Kommunene må selv sørge for at det blir noe å bevare i depotet i fremtiden – til glede og trygghet for fremtidige vestegder.

Styret vil også i år understreke nytten og gleden begge parter har hatt av samlokaliseringen og samarbeidet med Statsarkivet i Kristiansand. Styret anser den økonomiske situasjonen som tilfredsstillende.

Årsmeldingen er også i år illustrert med noen av avisoppslagene om IKAVA fra året som er gått.

BAKGRUNN

Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder (IKAVA) ble stiftet på representantskapsmøtet 20.03.1990 i Kristiansand. Statsarkivet i Kristiansand var initiativtaker til ordningen. I løpet av 2003 ble selskapet omdannet til Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder IKS i tråd med lov om interkommunale selskaper. Selskapet leier kontor- og magasinplass m.m. i Arkivsenter sør i Prestehøia. Et styre på fem medlemmer er ansvarlig for driften av institusjonen. IKAVA skal bidra til å ta vare på verdifullt kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale og gjøre det tilgjengelig for administrative og forskningsmessige formål. IKAVA skal også bidra til gode

arkiveringsprinsipper og -rutiner i eierkommunene og se til at arkivarbeidet skjer i samsvar med lover og retningslinjer.

EIERE

Selskapet eies av alle kommuner i Vest-Agder, samt Vest-Agder fylkeskommune.

REPRESENTANTSKAPET

Årets representantskapsmøte ble avholdt på Arkivsenter sør i Kristiansand 24. mars 2010.

Det vises for øvrig til referat fra møtet som er sendt eierkommunene.

STYRET

Styret i IKAVA ble valgt på representantskapsmøtet 21.3.2007 og består for perioden 2007-2011 av

Spesialrådgiver Tore Gullichsen, Mandal kommune (leder)
Rådgiver Reidar Opsahl, Kristiansand kommune (nestleder)
Rådmann Evy-Anni Evensen, Lyngdal kommune
Leder servicekontor Sindy Herstøl, Lindesnes kommune
Arkivar Oddleif Lian, Statsarkivet i Kristiansand

Plan- og utviklingssjef Dag Arntsen, Søgne kommune (1. varamedlem)
Formannskapssekretær Birger Øyulvstad, Åseral kommune (2. varamedlem)
Formannskapssekretær Elin Smith Sunde, Flekkefjord kommune (3. varamedlem)

Arkivsjef Kjetil Reithaug fungerer som sekretær for styret med tale- og forslagsrett. Rådgiver Turid Holen har fungert som de ansattes representant, med møte- og talerett i styret.

Det har vært avholdt 6 styremøter i 2010.

Styret har i løpet av året blant annet behandlet årsmelding, regnskap med revisjonsberetning, budsjett, opplegg for styrets egevaluering, virksomhetsrapporter og utvidelse av arkivbygget.

PERSONALET

Personalet besto ved starten av året av arkivsjef, 3 rådgivere og sekretær i 50 % stilling.

Arkivsjef Kjetil Reithaug (90 %) (10 % omsorgspermisjon)
Rådgiver Bård Raustøl (100 %)
Rådgiver Turid Holen (100 % stilling)
Rådgiver Lars-Eivind Bjørtvedt (100 %)
Sekretær Betty D. Stensgård 50 %.

Følgende har vært engasjert for arbeid med Kristiansand bys eldre arkiver:

Konsulent Terje Nomeland 100 % (til utgangen av oktober)
Konsulent Merethe Johansen 100 % (til utgangen av mai)

Etter at Nomeland sluttet ble Linn Edvardsen engasjert for å avslutte prosjektet. Hun begynner 1.1.2011.

I tillegg til de faste ansatte og engasjerte, har Betty Stensgård, Elisabeth Engstrøm, Svein Anders Dalane og Torgrim Olsen vært engasjert i perioder for enklere ordningsarbeid og forefallende arbeid.

ØKONOMI

IKAVA finansieres ved et årlig tilskudd fra eierkommunene basert på folketallet, med et minimums- og maksimumsbeløp og et eget beløp for fylkeskommunen. I tillegg til fellestjenester, får eierne individuelle tjenester tilpasset størrelsen på tilskuddet. Tilskuddet indeksreguleres i henhold til lønns- og prisnivå for øvrig. For 2010 var tilskuddet kroner 33,30 per innbygger. Fylkeskommunens fagenhet for lønn og regnskap fører regnskapet og fylkesrevisoren står for revisjonen, begge mot en godtgjørelse.

Representantskapet vedtok på sitt møte i mars 2008 å holde fast ved økningen i eiertilskudd som har vært planlagt gjennom økonomiplanene de senere årene. Dette innebærer at deler av tilskuddet fra eierkommunene går til oppbygging av et eget fond som er tenkt brukt ved innflytting i nye lokaler. Dette fondet skal holdes adskilt fra IKAVAs ordinære disposisjonsfond som ved inngangen til 2010 var på 779 636,-. Disposisjonsfondet er bygd opp gjennom avsetning av midler fra tidligere års regnskapsoverskudd

Foreløpig regnskap for 2010 viser et positivt netto driftsresultat på 1 220 113,-. Inkludert i dette beløpet er 973 972,- som representantskapet har vedtatt å sette av til bruk for å redusere fremtidige utgifter til magasinleie. I balansen er store deler av posten ”Annen kortsiktig gjeld” innbetalt av Songdalen kommune, Søgne videregående, Marnardal kommune, Lyngdal kommune og Kvinesdal kommune for påbegynte ordningsprosjekter. Disse midlene er bundet opp til disse ordningsprosjektene i 2011, eventuelt senere.

Renteinntektene for 2010 beløper seg til 100 028,-. Driftsresultatet er disponert mot disposisjonsfondet. Ved årsskiftet er det totale disposisjonsfondet (ikke medregnet ”magasinfond”) på 1 025 777,-. (Tallene er oppgitt basert på regnskapet før revisjon).

På vår driftskonto og vår skattetrekkkonto i bank sto det ved årsskiftet henholdsvis 3 179 969,- og 84 840,-.

Representantskapet vedtok 8. mars 2005 at møtegodtgjørelsen for IKAVAs styre skal følge fylkeskommunens satser for både styreleder og styremedlemmer. Det vil si kr.1 337,- pr. møte. For leder utbetales også et tillegg på 1 000,- per møte. På grunn av at det siste styremøtet ble avvirket sent i året, ble utbetaling styrehonorar utsatt til 2011. Daglig leders lønn utgjorde i 2010 470 443,-.

Styret anser IKAVAs økonomi for tilfredsstillende for nåværende aktivitetsnivå.

En av Terje Nomeland sine artikler i Kristiansand Avis

ARBEIDSPLAN

Arbeidsplan for 2010-2013 ble vedtatt av styret og representantskapet i IKAVA IKS i mars 2009. Planen består av 8 arbeidsområder og er en videreføring av tidligere års planer og inneholder målsettinger på følgende prioriterte arbeidsområder:

- arkivdanning og arkivplanlegging
- veilednings- og kursvirksomhet
- informasjonsvirksomhet
- sensitive personregistre
- arkivlokaler
- arbeid med eldre og avsluttede arkiver
- etablering og drift av arkivdepot
- personal- og organisasjonsutvikling

Gjennomgang av arbeidet i 2010 følger nedenfor med inndeling som i arbeidsplanen for 2010-2013.

Arbeidsmålene for 2010 i planen er i hovedsak oppnådd. På samme måte som tidligere skisserer arbeidsplanen også en del målsettinger i fire-års-perspektiv, fram mot år 2013, ettersom IKAVAs virksomhet i stor grad er en kontinuerlig prosess. Enkelte av arbeidsmålene er blitt vektlagt forskjellig ut fra behovet hos eierkommunene.

IKAVA følger en ansvars- og arbeidsfordelingsplan hvor en rådgiver, Holen, har hatt ansvaret for rådgivning og bistand til de vestlige kommunene og Reithaug har hatt ansvaret for kommunene rundt Kristiansand. For Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune praktiseres delt ansvar. For enkelte prosjekter bistår begge ansatte eierne sammen. Arbeidet med depotet for eldre og avsluttede arkiver har i hovedsak vært tillagt Raustøl, med bistand fra Reithaug. Arbeidet med depot for elektronisk arkivmateriale har fra august vært ivaretatt av Bjørtvedt. Hans inntreden i den nye stillingen har gitt ny giv i arbeidet med å hente inn og

sikre elektroniske arkiver. Kursvirksomheten er et felles ansvar. De ansatte har også enkelte spesifikke ansvarsområder (administrasjon, informasjonsblad, hjemmesider, interne rutiner m.m.).

IKAVA arbeider etter den generelle arbeidsplanen som suppleres av individuelle arbeidsplaner for den enkelte eierkommune. En del av arbeidskapasiteten går til tjenestene som er felles oppgaver for alle eiere, og en del, presisert i de individuelle planene, går til enkelte eiere. Disse får et spesifikt antall dager ut fra innbetalt tilskudd. Arbeidsoppgavene avtales mellom IKAVA og den enkelte kommune. Alle eierkommunene får tilsendt konkrete, kvartalsvise arbeidsplaner for det arbeid IKAVA skal utføre i hver kommune i løpet av året.

Administrasjonens rapportering til styret gjennom året gir et bilde av arbeidet som er utført. Rapportene gir også mulighet til å tydeliggjøre årsakene til at arbeid ikke blir utført etter planene. For 2010 viser rapportene at 5,5 % av arbeidet som var planlagt under de individuelle planene i de enkelte kommunene, ikke ble utført som planlagt. Dager som av ulike årsaker ikke har blitt benyttet på den enkelte kommune, blir benyttet til felles oppgaver som for eksempel kompetanseheving og internadministrasjon.

Tallene viser en minimal økning på ikke utførte dager på ett prosentpoeng i forhold til året før. Vi har fortsatt fokuset på å purre på kommunene om arbeidsoppgaver som vi trenger oppfølging på, samt at vi på eget initiativ har overført ”dager” til for eksempel ordning av eldre arkiv når vi har sett at kommunene sto i fare for å tape dager. De gjenstående manglene skyldes delvis manglende oppfølging fra noen kommuner, samt at det er vanskelig å forutse tidsforbruket på betjening av innsynssaker ved utarbeidelse av arbeidsplaner for de enkelte kommunene. Antallet saker varierer fra år til år i hver kommune, og arbeidsbelastningen for hver enkelt sak varierer mye. Dersom forespørslene stopper opp mot slutten av året, overfører vi dagene til andre oppgaver, men vi lykkes ikke alltid i å benytte disse dagene.

Riksrevisjonens rapport om kommunale arkiver

8. september 2010 overleverte Riksrevisjonen sin rapport fra undersøkelsene av arbeidet med å sikre og tilgjengeliggjøre arkivene i kommunal sektor (Dokument 3:13 (2009-2010)).

Målet for Riksrevisjonens undersøkelse var å vurdere i hvilken grad Kulturdepartementet har ivaretatt sitt overordnede ansvar for å sikre at bevaringsverdig arkivmateriale i kommuner og fylkeskommuner blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for ettertiden.

Undersøkelsen viser manglende sikring og tilgjengeliggjøring av arkivmaterialet i kommunal sektor. Riksrevisjonens mener at den manglende sikringen gir økt risiko for at mye bevaringsverdig dokumentasjon går tapt. Riksrevisjonen fant også at Kulturdepartementets overordnede styring og oppfølging av sektoren er mangelfull.

IKAVA hilser rapporten velkommen og påpeker at rapporten viser det som en rekke ansatte i kommuner og IKAer har prøvd å videreformidle i lang tid. Vi mener også at rapporten ikke har fått nok oppmerksomhet, men vi vil gjøre vårt for at funnene og konklusjonene blir enda bedre kjent og at rapporten skal få følger for statens og kommunenes oppmerksomhet og innsats mot arkivutfordringene vi står overfor.

ARKIVDANNING OG ARKIVPLANLEGGING

Spørsmål angående arkivdanning har fortsatt høy prioritet i IKAVA. Vi skal redegjøre litt for de viktigste sakene vi har arbeidet med på dette feltet i 2010.

Generelle henvendelser

Mye tid har også i 2010 gått med til å besvare ”generelle henvendelser” fra kommunene. Disse er ofte nyttige og utfordrende for oss og enkelte utvikler seg til saker som vi behandler mer inngående.

Blant slike saker spørsmålet om bruk av fødselsnummer som arkivkode. Dette er en anerkjent metode i det offentlige for å sikre seg at man ikke blander opplysninger om ulike personer i samme sak. Datatilsynet kom imidlertid i løpet av 2010 med et pålegg til av våre eierkommuner om å stanse slik bruk av fødselsnummer. Vi bisto kommunen i arbeidet som gikk frem til påklagingen av vedtaket. Fire måneder etter påklagingen har Datatilsynet fremdeles ikke tatt en avgjørelse om hvor vidt de vil opprettholde pålegget eller ikke. Det er verdt å merke seg at Riksarkivet og de fleste arkivinstitusjonene vi har vært i kontakt med deler vårt syn på saken.

Det er en rekke spørsmål som er ”gjengangere” og som kommer tilbake med ujevne mellomrom. Blant disse er arkivutfordringene i forbindelse med nye interkommunale samarbeid, bevaring eller kassasjon av ulike politiattester som blir hentet inn i ansettelsessaker og behandlingene av bekymringsmeldinger til barnevernet. Disse sakene har det til felles at de berører sentrale temaer som enkeltpersoners rettigheter, personvern, dokumentasjon og kryssende regelverk. De er derfor nyttige og viktige for våre eiere å diskutere med oss.

Utarbeidelse og oppdatering av arkivplaner

Arkivplan er lovpålagt siden arkivforskriften kom i 1999. Det er et sentralt dokument som sikrer forsvarlig dokumentforvaltning og oversikt over kommunens arkiver, både på papir og elektronisk. Alle IKAVAs eierkommuner bruker arkivplan.no, et web-basert verktøy. Verktøyet er gunstig for distribusjon og oppdatering av arkivplanen. Arkivplan.no er i bruk i over 300 kommuner, og gir også mulighet for tilgang til andre kommuners arkivplaner og med det mulighet for informasjonsdeling. Arkivplan.no inneholder også ”Samhandlingsrommet”, et nettbasert forum for arkivfaglig diskusjon og utveksling av erfaringer.

IKAVA arbeider fortsatt med arkivplan i de fleste eierkommunene. Noen kommuner har ferdigstilt sine arkivplaner, og arbeider med oppdatering og forbedringer av arkivplanen. Mange kommuner arbeider imidlertid fortsatt med ferdigstilling.

Kassasjon: Prosjekt- og regelverksarbeid

I løpet av 2010 ble det bestemt å sette i gang arbeidet med revisjon av kassasjons- og bevaringsbestemmelsene. Det var tydelig at dette kom som en reaksjon fra arkivverket på Riskrevisjonens rapport om situasjonen med hensyn til bevaring av kommunale arkiver. Ett av ankepunktene mot arkivverkets arbeid var de utdaterte reglene på området.

Vi har ventet i mange år og blitt forespeilet at regelverket ”snart skal være klart” mange ganger. Nå er arbeidet i gang, og IKAVAs Holen sitter i referansegruppen for arbeidet.

Innbinding av møtebøker og registre

Arkivforskriften stiller krav om innbinding av møtebøker, kopibøker, brevjournaler og andre registre. Ved overgangen til elektronisk arkiv vil dette kravet falle bort for de arkivdelene som blir elektronisk lagret. Det er i 2010 bundet inn 194 bøker møtebøker og registre for 6 av eierkommunene. Dette er en nedgang på 60 bøker i forhold til 2009. Innbindingen foregår i ujevn rytme og det er også forskjell på hvordan kommunene prioriterer oppgaven.

Arkivperiodisering

Selv etter at elektronisk arkiv har gjort sitt inntog i kommunene, er den vanlige syklusen for arkiver i kommunal forvaltning fire år med periodisering i forbindelse med valgene. IKAVA bistår kommunene ved spørsmål omkring dette arbeidet, men heller ikke i 2010 var det stor etterspørsel fra eierne for ordinær periodisering.

Bistanden har i først og fremst dreid seg om periodisering av arkiver for enheter og fagområder som går over til ulike interkommunale samarbeid. Dette er for eksempel barnevern, PPT og brannvesen.

Sak/arkivsystemer

Alle kommunene i Vest-Agder har nå tatt i bruk NOARK4-systemer som gjør kommunene i stand til å produsere fullelektronisk arkiv på utvalgte deler av arkivene sine. IKAVA bistod de fleste kommunene i innføringen av dette. I løpet av 2010 fikk vi de første spørsmålene omkring oppdatering til Noark-5-standarden. Dette er noe som har tatt en del tid, ikke minst fordi arkivverket har vært noe uklar i sine uttalelser til leverandørene om hva som er riktig prosedyre. Det meste er nå oppklart, men overgang til Noark-5 vil gi oss en del arbeid – ikke minst med hensyn til mottak av deponeringer av baser før oppgraderingen.

Elektroniske arkiver m.m.

De elektroniske arkivene i kommunen omfatter både sak/arkivsystemer og såkalte fagsystemer innen sektorer som barnevern, sosial og helse. Systemene kan inneholde store mengder sentral informasjon og dokumentasjon som vil gå tapt uten aktiv inngripen. Vi begynner nå å se litt mer forståelse ute i eierkommunene for utfordringen ved langtidslagring og hva det har å bety for innkjøp, konfigurering, rutiner og utfasing av systemer, men vi har fremdeles langt å gå. Fremdeles er det sentralt å påpeke at det kreves innsats fra arkivtjenesten og depotet (IAVA) både ved innføring av nye systemer og ved utfasing, utskifting eller oppgradering gamle fagsystemer på alle fagområder.

I løpet av året har vi også gitt enkelte kommuner råd og veiledning i forbindelse med elektroniske pasientjournaler og de forskrifter og den standarden de er forventet å følge (EPJ-standarden).

Lindenes AVIS 26. 2. 2010

Kan fortsette: Her skal fødselsnummeret fremdeles kunne stå, som arkivkode. Forutsatt at brevet kun kommer mottaker i hende.

Vil fortsette: Avdelingsleder på servicekontoret, Sindy Herstøl, bekrefter at fødselsnummer-praksisen skal fortsette, men da innen rammene av regelverket.

Foto: MARTIN NÆSS KRISTIANSEN

Kan bruke fødselsnummer

Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder (IKAVA) presiserer at Lindenes kommune kan bruke fødselsnummer som arkivkode. Når det er nødvendig.

Av DAG LAUVLAND
Datatilsynet mottok nemlig en bekymringsmelding som omhandlet publisering av fødselsnummer. Bakgrunnen var at l.a.no på nettsiden 20. januar kunne vise til et brev, uttatt offentligheten, og at dette inneholdt personopplysninger. Avsender var Lindenes kommune, og det viste seg at mottagerens fødselsnummer var benyttet som arkivkode.

Tilsynet ba dermed kommunen i brev om å vurdere praksisen og sørge for at informasjonssikkerheten var i samsvar med regelverket. Tilsynet ville også vurdere behovet for kontroll med Lindenes kommune, avhengig av om det kom nye klager på praksisen.

– Dermed hadde vi behov for å få vurdert dette hos vårt faglige fora i utarbeidelse av arkivplan, IKAVA, for å få klarhet i om praksisen kunne fortsette. Og det resulterte i dette brevet, sier avdelingsleder på servicekontoret, Sindy Herstøl.

Ingen kritikk
I det første brevet fra Datatilsynet påpekte det at bruk av fødselsnummer i visse tilfeller kan forsvares. Og IKAVA har funnet grunn til å bekrefte det ytterligere.

«Vi synes det er viktig å understreke at det ikke ligger kritikk av kommunens praksis i brevet, men kun en påpeking av kommunens plikt til å vurdere rutinene.» ... Som Datatilsynet er inne på i sitt brev, er det klart at kommunen har saklig grunn til å bruke personnummer som unik identifisering av for eksempel ansatte, elever og klienter. Det er også en gjengs vurdering at dette behovet veier tungt nok til å kunne benytte fødselsnummer som arkivkode, heter det i brevet fra arkivsjef Kjell Reithaug.

– Vil det også si at denne praksisen kommer til å fortsette i fremtiden?
– Når det gjelder denne type dokumenter er dette praksis i alle Vest-Agder-kommunene. Og det er også en praksis som fortsatt skal brukes. Men selvfølgelig, gitt de forutsetningene som loven krever, sier Herstøl.

Kommunen ikke ansvarlig
Brevet fra IKAVA presiserer da også videre at når dokumenter formidles, for eksempel spesifikt til en ansatt hvis fødselsnummer er brukt, vil det ikke være nødvendig å skjermes slike opplysninger.

«Vi gjør også oppmerksom på at kommunen ikke kan løses ansvarlig for hvordan personer som er part i saken behandler dokumentene, for eksempel selv legger dem på internett eller gir dokumentene til pressen», skriver Reithaug.

Og konkluderer med at det i denne saken er klart at kommunen ikke kan klandres for at Lindenes avis har publisert fødselsnummeret i avisen og på internett.

Brevet fra IKAVA ligger i sin helhet ute på kommunens nettsider.

IKAVA-FAKTA
IKAVA ble opprinnelig stiftet 20. mars 1990. I 2009 ble ordningen omdannet til et interkommunalt selskap (KS).

Formål:
IKAVA skal arbeide for at verdifull kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative og kulturelle formål.

Økonomi:
Eierne (kommunene i Vest-Agder) skifter inn delige midler til drift av arkivet basert på folketallet. I 2006 er tilskuddet kr. 16 pr. innbygger.

Lindenes avis 26. februar 2010

VEILEDNINGS- OG KURSVIRKSOMHET

En av IKAVAs oppgaver er å tilby opplæring til eierkommunene inne arkiv og arkivrelaterte spørsmål. Vi har en fast gruppe kurs som tilbys ved behov og vi tilbyr kommunene å lage nye spesialkurs ved behov. Blant de faste kursene er "Grunnleggende kurs i arkiv og klient/pasientarkiv", "NOARK-4-kurs", "Offentleglova", "Spesialkurs i ordning av eldre arkiver" og "Ordning av og avlevering for klientarkiv".

K-kodekurs og grunnkurs

Vårt standard grunnkurs i arkiv og vårt K-kodekurs har vi holdt i en årrekke. Deltakerantallet tok seg noe opp i 2010, og vi får stadig forespørsler om å avholde kursene.

Offentleglova

På oppfordring fra eierne utarbeidet vi i 2009 et kurs i den nye Offentleglova. Vi har gitt tilbud om 2 timerskurs og heldagskurs. Kurset har også vært avviklet for enkeltkommuner.

Grunnleggende kurs i arkiv og klient/pasientarkiv

Dette kurset er laget på forespørsel fra flere kommuner. Kurset er ment for ansatte i helse- og sosial og for arkivledere. Pasient- og klientarkivene er også en del av arkivlederens arkivansvar. Disse personsensitive arkivene og de tilhørende elektroniske fagsystemene er likevel fjernt fra de fleste arkivledere i hverdagen. Kurset ble ikke avholdt i 2010.

Spesialkurs i ordning av eldre arkiver

I eierkommunene er det fremdeles stort behov for ordning av eldre og avsluttede arkiver. For å bote på mangelen på kunnskap i forbindelse med ordning av eldre og avsluttede arkiver i kommunene, har vi utviklet et kurs i ordning av eldre arkiver spesielt myntet på arkivledere i kommunene.

NOARK-4-kurs

På oppfordring fra kommunene ble det utviklet et innføringskurs i NOARK-4. Kurset ble ikke avholdt i 2010 og blir mer og mer uaktuelt ettersom kommunene vil gå over til Noark-5 systemer.

NOARK-5-kurs

Riksarkivet har utarbeidet NOARK-5 som er etterfølgeren til NOARK-4, en standard som muliggjør fullelektronisk arkivering i alle typer fag- og datasystemer. Hva innebærer den nye standarden for våre eiere?

Grunnkurs i arkiv og dokumentasjon for PPT-kontor

Grunnkurs i arkiv og dokumentasjon for PPT-kontor er tilpasset både kommunale og ulike interkommunale løsninger. Kurset gir svar på hvordan bevare barne- og elevdokumentasjonen for ettertiden, lovverk, god dokumentforvaltning, sikkerhet, bruk av fagsystemer og elektronisk arkiv.

Dokumentasjon i interkommunale løsninger

Sett i lys av at det stadig etableres flere interkommunale samarbeidsordninger i kommunene har vi utviklet et kurs der vi tar for oss sentrale spørsmål som avklares før samarbeidene kommer i gang. Hva skal gjøres før det opprettes et nytt interkommunalt samarbeid? Hvem har ansvaret for arkivene ved de ulike samarbeidsformene? Hvordan oppnå tilfredsstillende dokumentasjonsforvaltning i samarbeidsløsningen, hva med det elektroniske arkivet (saksarkiv og fagsystemer)? Hva er oppgavene til en vertskommune mht dokumentasjon og arkiver? Er det forskjell på kravene til f.eks. Interkommunale selskaper og § 28 samarbeid?

Elevdokumentasjon - regler og rutiner

I dette kurset tar vi opp hva en elevmappe skal inneholde og hva som skal journalføres, dessuten hvordan e-post og sms skal håndteres. Sentrale tema er også taushetsbelagte og personsensitive saker. Dessuten innsyn fra presse og publikum, partsinnsyn og bevaring og kassasjon av elevarkiver. Videre tar vi opp ulike former for elektronisk arkiv i skolen; Fagsystemer, bruk av sak/arkivsystem, samt bruk av elektroniske læringsplattformer.

Fagsystemer – oppgradering, nyanskaffelser

Kommunene bruker mer og mer ressurser på datasystemer som er tilpasset de enkelte fagområdene. De fleste av disse systemene legger opp til å produsere og til en viss grad oppbevarer bevaringsverdig dokumentasjon. Vi har laget et kurs som tar for sentrale spørsmål som bør stilles når man planlegger anskaffelse av nye systemer. Hva bør man legge vekt på med sikte på bevaring av det gamle systemet? Hva skal med fra det gamle og over i det nye systemet? Hvordan kan vi sikre oss at det nye fagsystemet kan hjelpe oss til å bli fullelektroniske - både i saksbehandling og bevaring? Hvilke krav bør stilles ved innkjøp av fagsystem og hvilke funksjoner bør et fagsystem ha mht dokumentasjon og bevaring?

Samlet deltakerantall kurs/seminar

Grunnkurs/K-koder: (2 avholdte kurs)	24 + 22 pers
Ordningskurs I og II.	10 pers.
Ny offentlighetslov (2.t.)	15 personer
Dokumentasjon interkommunale løsninger	10 personer
Kurs for PPT	14 personer
Kurs i fagsystem – oppgradering og nyanskaffelse	11 personer
Kurs i NOARK-5	22 personer

Kurs i Sørlandsparken, fellesarrangement med AAKS,
2- dagers kurs i personalarkiv og elevarkiv.

Personalarkiv 49 personer (V-A)

Elevarkiv 59 personer (V-A)
(I tillegg var det et tilsvarende antall deltagere fra Aust-Agder på kurset.)

I alt deltok 236 personer på IKAVAs felleskurs i 2010. Dette er en økning 138 deltakere siden 2009.

Innlegg/foredrag utenfor IKAVA

I 2010 holdt vi foredrag og innlegg utenfor institusjonen ved følgende anledninger:

- Gjesteforelesning om elektronisk arkiv for masterstudenter i Informasjonssystemer på UiA, Bjørtvedt
- 1 dags kurs i elevarkiver for IKA Hordaland, Holen
- 2 timers kurs i ny offentlighetslov for Cultiva, Holen

INFORMASJONSVIRKSOMHET

Kontaktkonferanse

25. november avviklet vi kontaktkonferanse myntet på arkivledere i eierkommunene. Konferansen ble arrangert på Rica Dyreparken Hotel tok til en stor del utgangspunkt i faglige temaer fra våre kontaktpersoner. Det ble presentert krav og standarder for avlevering av personsensitive arkiver, IKAVAs arbeid med elektroniske arkiver og utfordringer og løsninger med hensyn til journalføring av SMS og dokumentasjon av nye, sosial medier.

Brosjyre

IKAVA har egen brosjyre til informasjon om hva IKAVA er og hva slags materiale vi har i depotet vårt. Målgruppen er alle som ikke kjenner oss fra før.

Jubileumsbok "Der blev besluttet"

IKAVA ble opprettet i 1990 og for å markere 20-årsjubileet lagde vi en jubileumsbok for å vise noe av spennvidden i materialet som finnes i arkivene. Over seksti sider vises eksempler fra alle de 16 eierne sine eldre arkiver, og boken gir en innføring i hvordan kommunenes utvikling avspeiler seg i arkivene og en kort innføring IKAVAs historie. Vi gir også en gjennomgang av hvordan ulike skrifttyper, dokumenttyper og arkivmedier gir ulike utfordringer for de historieinteresserte. Boken skal blant annet selges hos bokhandlere flere steder i fylket.

Arkheion

Informasjonsbladet "Arkheion" er et samarbeid mellom så godt som alle interkommunale arkivordningene, flere byarkiv og fylkesarkiv. Bladet ble startet av blant andre IKAVA i 1997 og er nå et landsdekkende fagmagasin for kommunale arkiver med 2 nummer i året.

Bladet deles ut til alle eiere for distribusjon internt i kommunene. IKAVA har siden 2009 hatt redaktøransvaret sammen med Aust-Agder kulturhistoriske senter. IKAVA bidrar med enkeltartikler på oppfordring fra redaksjonen. Utgivelsene i 2010 hadde et stort spekter av temaer, fra kunstnerarkiver og elektronisk avlevering til temaavgaven "Sosiale medier og arkivene". Begge numrene fikk som vanlig meget gode tilbakemeldinger.

Utstillinger

Utstillingsserien i foajeen på Arkivsenter sør, "Månedens dokument", fortsatte i 2010. Statsarkivet og IKAVA bytter på å stille ut et dokument fra sine samlinger og IKAVAs dokumenter dreide i 2010 seg blant annet "En fattigprotokoll fra Bakke og Tonstad 1838", "En skoleprotokoll fra Vennesla 1910" og et "Veikart fra Lyngdal ca. 1920."

Utstillingen som vi lagde om arkitekt Johan Keyser Frølich og murbyen i Kristiansand til kulturminneåret 2009 sto også utstilt i 2010.

Internett

Etter flere år med ønske om en oppfrisket og forbedret versjon av våre nettsider, lanserte vi dette i løpet av 2010. <http://www.ikava.no>.

Sidene er nå mer tidsmessig i utseende og har i tillegg til all den nyttige informasjonen som lå der fra før, fått mange nye nyttige funksjoner og opplysninger. Sidene inneholder informasjon til nytte for ansatte i eierkommunene og andre interesserte.

Blant annet bygger vi nå opp en database over uttalelser og avgjørelser fra sentrale myndigheter som dreier seg om drift av dagligarkiver, i tillegg til en oversikt over våre uttalelser, svar og veiledninger på spørsmål fra arkivmedarbeidere og andre fra eierkommunene.

På sidene ligger også listene med oversikter over arkiver vi har ordnet, slik at det er mulig å finne frem til enkelte arkivbokser og protokoller. Vi fortsatte også vår publiseringsserie på hjemmesidene kalt Smakebiter fra arkivene. Her presenterer vi dokumenter fra eierkommunenes arkiver.

Artikler

I 2010 videreføret vi avtalen med Kristiansands avis om en fast artikkelserie med smakebiter fra Kristiansand bys arkiver. Prosjektmedarbeiderne lager hver uke en artikkel og i 2010 ble det trykket nærmere 40 artikler med temaer som spenner fra Silokaia til den kommunale musikkskolen og bro til Odderøya.

Reithaug skrev en artikkel til Arkheion om den etterlengtede stortingsmeldingen om arkiv som det nå kan se ut som om vi kan få. I forbindelse med lanseringen av filmen ”Yohan – barnevandrer” hadde både NRK og flere aviser reportasjer om arkivkildene IKAVA oppbevarer om de virkelige barnevandrerne. Utgivelsen av jubileumsboken ga også oppslag i fylkets største aviser.

Arkivenes dag

Markering av den nordiske ”Arkivenes dag” i 2010 ble arrangert i samarbeid med Agder naturmuseum og botaniske hage og Statsarkivet i Kristiansand.

Arrangementet gikk av stabelen lørdag 14. november og hadde tittelen Uår og ekstremvær på Agder i eldre tid. Det ble blant annet presentert foredrag med titlene ”Spor av ekstremvær i naturens klimaarkiv” og ”Skriftlige kilder om været i gamle dager”. Dagen godt besøkt med ca 100 besøkende.

Lokalhistoriske kvelder

I 2010 ble det avviklet en ”Lokalhistorisk kveld”, denne gangen på Hydra skole. Raustøl fortalte om arkiver og historie fra Hydra. Publikum fikk i tillegg bla i gamle arkivprotokoller og dette var et populært tiltak med ca. 60 besøkende.

Omvisning for UiA-studenter

Også i år har vi sammen med Statsarkivet hatt omvisning for mastegradsstudenter i historie ved UiA.

Den kulturelle skolesekken

De siste årene har IKAVA deltatt i Den kulturelle skolesekken i regi av fylkeskommunen, både i vår- og høstsemesteret. Vårt tilbud i skolesekken er tilpasset 5.-7. klasse i grunnskolen som inkluderer en teoretisk del med informasjon om arkiver, som kilde og unik kulturbærer og minner om fortiden, samt en praktisk del med lesing i originalprotokoller og bruk av fjærpenne og blekk. Tilbudet er populært og blir fulltegnet raskt etter at det blir lagt ut. Av kapasitetshensyn blir det hvert år begrenset til enkelte deler av fylket, og i 2010 var det skoler i Kristiansand, Kvinesdal og Hægebostad som fikk besøk. Nærmere 500 elever deltok i dette tilbudet også i 2010.

Vi er fornøyde med responsen vi får både fra lærer og elever på opplegget vårt. Et takknemlig, men slitsomt tiltak som gjør nye brukergrupper oppmerksomme på det spennende materialet som vi passer på for kommunene.

Krigsarkiver.no

I 2010 har det blitt gjort en del arbeid i prosjektet Krigsarkiver.no. Samarbeidet er etablert mellom IKAVA, Statsarkivet i Kristiansand og Stiftelsen Arkivet. Formålet er å tilgjengeliggjøre kilder fra 2. verdenskrig på internett og å lage et undervisningsopplegg til bruk i videregående skole. Prosjektet er støttet med 200 000 kr. fra ABMu, pluss enkelte kommuner.

12 KULTUR ONSDAG 5. MAI 2010 Fædrelandsvennen

Arkiv over alle byens skolebarn fra 1891 til 1960

— Oldemor fikk 2 i håndarbeid

Skoleprotokoller gjennom 70 år med karakterer og fravær er ordnet og gjort tilgjengelig for alle interesserte.

ARKIV
KRISTIANSAND

— Her er forfatteren Jens Bjørneboe færdig med boken, sier Merethe Mykland Johansen. Hun er konsulent ved Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS og blir i en gammel skoleprotokoll fra Kristiansand.

Det går fram av protokollen at Jens Ingvald Bjørneboe gikk i femte klasse på Vestre Strandgate skole. Han ble forserget av konsal Ingvald Bjørneboe. Det står også at konsal Bjørneboe forserget Eva og Ole Andreas, søsknene til forfatteren.

Sammen med Terje Nørøland har Merethe Mykland Johansen ordnet i gammelt arkivmateriale fra Kristiansand kommune. Prosjektet har pågått i to-tre år og nå er alle skoleprotokollene ferdig ordnet.

KOMPLETT. — Her får publikum en ny kilde til kunnskap om alle byens skolebarn fra 1891 og fram til ca. 1960. Jeg vil tro protokollene vil være til stor nytte for slektsgrensere og folk som vil vite noe om sine forfedre. Vi har nå en komplett serie her ved arkivet, sier Mykland Johansen.

I 1899 ble det innført en skolelov som krevde at alle barn i skolepliktig alder, fra seks og et halvt til femten år, skulle registreres. Disse registreringene sorterte under skolebarn og benevnes som «barnetellinger». I tillegg har Mykland Johansen ordnet i karakter- og fraværprotokollene ved de enkelte skoleene.

OPPLYSNINGER: Merethe Mykland Johansen og Terje Nørøland blir i gamle kommunale protokoller. ALLE FOTO: TORE ANDRE BAKKØSEN

Fædrelandsvennen 5. mai 2010

SENSITIVE PERSONARKIVER

Generelt om IKAVAs tilbud for personarkiver

Märthas vei 1
4633 KRISTIANSAND S

Telefon
38 14 55 91

Telefaks
38 14 55 92

Organisasjonsnr.
971 531 673

E-post
ikava@ikava.va.no

Etter oppfordring fra Datatilsynet, tilbyr IKAVA fortsatt en sikker oppbevaring av eierkommunenes sensitive personarkiver. IKAVAs begrensede magasinplass gjør at tilbudet gjelder de mest sensitive personarkivene, samt at pasientarkiver ikke har vært tatt imot. 10 år etter siste kontakt med den enkelte klient, skal mappen avleveres til oss. Når det interkommunale depotet er i full drift, vil disse arkivene inngå som en naturlig del av kommunenes avleverte arkiver. Kommunene vil i samråd med IKAVA i oppstartsfasen måtte prioritere hvilke arkiv som skal få plass i magasinet.

Tilbudet om oppbevaring dekker i utgangspunktet følgende typer personarkiver:

- klientarkiv etter sosialtjenesteloven (klientarkiv til sosialkontor)
- klientarkiv etter barnevernloven
- arkiv over barn i barnehager
- elevarkiv/elevmapper til skoler, skoleetater eller PPT

Innhenting/mottak av materiale

Det er hentet inn til sammen 48 arkivbokser med sensitive personarkiver fra en av eierkommunene. Dette utgjør ca. 5 hyllemeter. Dette er nedgang avleverte arkiver fra året før. I tillegg ble ca 150 bokser avlevert, men måtte returneres på grunn av for dårlig ordning. Disse kommer tilbake til IKAVA i begynnelsen av 2011. Vi har nå anslagsvis 300 hyllemeter personsensitive arkiver i våre lokaler. Materialet er i hovedsak klargjort av kommunene selv.

Betjening av avlevert materiale

I 2010 har vi har besvart til sammen 143 henvendelser fra kommunene. Flest forespørsler kommer naturlig nok fra Kristiansand, med Mandal tett etter. Også Songdalen og Vennesla har hatt en god del innsyn i 2010. De øvrige kommunene har et mindre antall henvendelser. Fremdeles er det enkelte av kommunene peker seg ut med merkbart færre henvendelser enn størrelsen skulle tilsi. Årsakene kan vi bare spekulere i, men det har lenge vært ulik vektlegging av arbeidet med dette materialet i kommunene. Mange har ikke avlevert særlig store mengder sensitivt materiale og må dermed selv stå for oppbevaring og fremfinning.

Antallet søknader om innsyn i personsensitivt materiale har økt hvert år de siste årene. Fra 2004 til 2006 økte antallet fra 45 til 60. I 2007 ble forespørslene nesten doblet, i 2009 var det økning på ca 10 % og en nesten like stor økning i 2010. Samlet behandlingstid på denne type forespørsler er nå oppe i over syv ukeverk.

Fremdeles er vi noe betenkt når vi ser den noe ulike prioritering avlevering av materiale fra for eksempel barnevernsområdet. Spesielt sett i lys av innholdet i disse arkivene og den oppmerksomhet som har vært omkring dokumentasjon på fagområdet.

Kontakten med ulike ansatte i kommunene viser oss at alle er opptatt både av sikkerheten og bevaringen av materialet, men fremdeles må vi dessverre si at interessen ikke alltid får de rette følger for kommunenes håndtering av materialet. Dette gjelder både materiale som er produsert og materiale som produseres i disse tjenestene i dag. Ofte bunner dette ikke i uvilje, men kunnskapsmangel og det som kan oppfattes som motstridende regelverk.

Innsyn i forbindelse med Granskingsutvalg II og Oppreisningsutvalg

Selv etter at Granskingsutvalg II ferdigstilte sin rapport etter gransking av barnehjem i kommuner i Vest-Agder og Aust-Agder i 2009, har vi hatt noe innsyn i forbindelse med disse sakene. Dette kommer først og fremst av arbeidet til Oppreisningsutvalget som skal behandle saker og forespørsler om erstatning til personer som har opplevd omsorgsvikt og overgrep i

barnehjem og fosterhjem i Agder. Opplysninger om til sammen 6 klienter ble etterspurt og nærmere 3 dager gikk med til arbeidet i 2010.

Arbeidet med innsynsforespørsler fra de to utvalgene førte med seg stort ekstraarbeid for IKAVA og til tider også en ekstra mental påkjenning for de som arbeider med denne type saker. Vi har en egen avtale med utvalgene med tilbud til våre berørte ansatte om samtaler omkring disse påkjenningene.

side 16 GOD HELG Lørdag 11. september 2010

Arkivskatter i bokform

Bygging av ny kino i Farsund og tegning til Å hovedkirke i Lyngdal er blant godbitene som nå er gjort tilgjengelig i IKAVAs jubileumsbok som har fått tittelen «Der blev besluttet...».

Av Svein Morten Havaas

Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder (IKAVA) har nemlig samlet en rekke eksemplarer på skattene de sitter på i bokform. Blant 3.000 hylfemeter med arkivmateriale fra hele fylket er det selvstendig mye ordinært og bokstavelig talt tørt materiale. Men innimellom finnes det også mange spennende og spektakulære dokumenter som beskriver livet som er levd her siden 1800-tallet.

Kino
I jubileumsboken har IKAVA trukket fram spennende arkivmateriale fra den enkelte kommune i fylket. For Farsunds del er det byggingen av kinosalen som vises oppmerksomhet. Historien om den krevneste og lønne veien fram mot en kommunalt drevet kino foretaks og belyst også med bilder og dokumenter.

Det enfilloste vedtaket om bygging ble fattet i Farsund bystyre 26. oktober 1933. Den gang ble det vedtatt at kinosalen skulle bygges slik at det også kunne vise teaterforestillinger og buse konsserter. Seive byggeselskapet var det Bedrønde Penne som fikk ansvar for.

Kinosen ble innviet lørdag 14. januar 1936.

IKAVAs bokmateriale er aktuelt. Kinobyggingene fremtid har som kjent vært en slet på tette i lokalpolitikken i Farsund også innoverende periode.

Kirkebygging
Aktuelt må også Lyngdal-saken stå i jubileumsboken trekker IKAVA fram teg-

ninger av Å hovedkirke i Lyngdal som ble innviet i 1848. I dag er kirkebyggingen og dens fremtid som kjent på dagsorden igjen gjennom diskusjonen om nytt kirkehus og hvor det eventuelt skal lokaliseres.

Ved hjelp av dokumenter og tegninger forteller IKAVA i boken om hvordan kirkebyggingen skjedde fram. Arbeidet ble ledet av sogneprest Gabriel Kjelland. Plasseringen av kirkebygget ble vedtatt lagt på sen ny Tomi nordstjerne Kirkesgaur-dep i kommunestyrets møte 23. april 1946.

Byggingmaterialetene ble kjøpt av Assen Olsen Skjeie i Fiksen. Han fikk også oppgaven med å fløte tommeret ned til Tingvatnet. Derfra ble det ført nedover Lygna.

Grunnmuren stod ferdig i september 1946. To år senere kunne det nye kirkebygget innvies. Til stede var både biskop, sogneprest og ordfører. Lyngdal kirke huser i dag rundt 1.300 personer.

Høgebostad
For Høgebostad del har IKAVA funnet dokumenter om det tradisjonelle Tingvatninget eller Tinget som det også blir kalt. Selskapets eldre markod har til alle tider vært preget av fylt, spetakkel og uro. Selv store politistyrker hadde så gamle dagers problemer med å holde ro og orden.

IKAVA har funnet særlig interesse i debatten rundt hvilken dag Tinget og hestemarkedet der skulle holdes. Da møteselsagen i 1957 falt på en mandag, mente mange at dette var uheldig. Folk ville blant annet ikke bruke søndagen til å forberede slaget til markedet og religiøse grun-

Saken ble behandlet i herredsstyret. T. Øynde, som hadde klaget på saken – og hadde meninger, vant der geber for sitt syn. Arrangementet ble flyttet til lørdag.

Magne Eiken fra Snarvann – en sentral aktør på Tinget, var imidlertid uenig. Han mente tradisjonene var viktige og at markedet måtte holdes den 17. juni som før. Dessuten pekte han på at flytting til lørdag bare ville føre til mer fylt og bråk i stoa som burde være den største saken for boppla.

Eiken mente at den ville feitingen ikke hadde noe med hestemarkedet å gjøre og skrev videre at «derom fylloer, rebbikje samt mer og mindre ansvarsløse personer endelig skal samles til fullofest der Høgebostads vrynd og respekt skal høpset både mand og utad, bør denne festen tillyast ekstrast».

Stikk presentert: dokumenter om Farsund kino i jubileumsboken.

Stikk presentert: dokumenter om Farsund kino i jubileumsboken.

Stikk presentert: dokumenter om Farsund kino i jubileumsboken.

Farsunds Avis skriver om IKAVAs jubileumspublikasjon "Der blev besluttet..." 11. september 2010

ARKIVLOKALER

IKAVA skal bistå med å få til så gode arkivlokaler som mulig i eierkommunene. Fremover vil det derfor også være viktig for oss å bidra til at våre eiere ikke planlegger og tar i bruk arkivlokaler som ikke tilfredsstillende kravene. Det vil være kostnadsbesparende å påse at

lokalene som bygges er gode nok i utgangspunktet fremfor å måtte oppjustere dem i fremtiden. IKAVAs arbeid med depot bidrar til at kommunene kan konsentrere seg om nyere arkiver. Stadig flere elektroniske arkiver gjør også behovet for arkivlokaler i kommunene mindre.

Gjennomføring av plan for utbedring av arkivlokaler

Arkivforskriften pålegger alle offentlige organer å ha godkjente arkivlokaler innen utgangen av 2011. Kommunene har hatt nærmere 12 år på å utbedre eksisterende lokaler og til å planlegge nybygg etc. Alle kommunene gjennomførte første runde i kartleggingen og rapportering av arkivlokalene for en del år tilbake og i løpet av 2011 skal lokalene være av riktig kvalitet.

Oppbevaring av elektroniske arkiver

Utfordringen med oppbevaring av elektroniske arkiver er et todelt. Bevaring av filer og opplysninger i et format som er brukelig i fremtiden og tilrettelegging av lokaler som er tilpasset formålet. Når det gjelder lokaler blir dette vurdert i forbindelse med depotsaken, hvor depot for elektroniske arkiver er sentralt. Det er likevel viktig å merke seg at kommunenes servere etc. også skal oppbevares i lokaler som tilfredsstiller forskriftens krav. Dette gjelder også løsninger der andre enn kommunen selv sår for drifting og oppbevaring.

ARBEID MED ELDRE ARKIVER

Ordning av eldre arkiver har vært høyt prioritert i IKAVA siden starten, og behovet for bistand til kommunene var en av grunnene til at selskapet ble opprettet. Behovet for ordning er fremdeles stort, og kartlegginger gjort i forbindelse med depotoppsettelsen viser at det dreier seg om mange årsverk med arbeid som står og venter i kommunene.

I 2009 har vi ordnet ca 70 hyllemeter med arkiver fra forskjellige organer i eierkommunene, Dette er en nedgang på ca. 2 hm siden 2009. Det er ordnet en del arkiv som er tidkrevende å ordne. Blant annet arkiver fra 1950- og 60-tallet som inneholder mye stifter og binderser, og en del mindre arkiver med mye uorden. I 2010 er det også ordnet flere arkiver under spesielle prosjekter enn tidligere år, se egen omtale.

Når materialet er ordnet blir det i hovedsak stående i våre magasiner. Ordnet materiale legges fremdeles inn i det nasjonale katalogiseringsprogrammet ASTA og presenteres på våre hjemmesider og på lesesalen. Følgende arbeid utført for den enkelte kommune:

Audnedal

Kommunen har satt av til sammen 3 dager ordning i perioden 2009-2011. Ordningsarbeidet vil bli utført i 2011.

Farsund

Kommunen hadde satt av 10 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. 10 dager ble utført. Det ble ordnet 4 hyllemeter med valgarkiv fra Vanse og det ble påbegynt ordning av saksarkiv fra Vanse formannskap, ca. 2 hm.

Flekkfjord

Kommunen hadde satt av 12 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet, 12 dager ble utført. Det ble ordnet 2 hm fra Flekkfjord formannskap, 2 hm fra bykassa, 1 hm fra overformynderiet og 3 hm fra Bakke formannskap.

Hægebostad

Kommunen har satt av til sammen 3 dager ordning i perioden 2009-2011. I 2010 ble det ordnet 1 dag, de resterende 2 vil bli tatt i 2011. Det ble ordnet 1 hm arkiv fra bl.a. skolestyre, skoleboksamling og skoglaget, Hægebostad.

Kristiansand

Kommunen hadde ikke satt av dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. Se eget prosjekt.

Kvinesdal

Kommunen hadde satt av 9,5 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet, 9,5 dager ble utført. Det ble ordnet 2 hm fra Kvinesdal skolestyre og 3 hm diverse arkiv, bl.a. formannskap, jordstyre og skoleboksamling. Kommunen har vedtatt å bevilge midler til ordning på eget prosjekt.

Lindesnes

Kommunen hadde satt av 2,5 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet, 2,5 dager ble utført. I 2010 fortsatte ordningen av korrespondansearkivet som ble hentet inn i 2009. Dette er et meget kaotisk arkiv der dokumentene i utgangspunktet lå ”hulter til bulter” i store trekasser. Ca. 1,5 hm av arkivet ble ordnet.

Lyngdal

Kommunen hadde satt av 4,5 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet, 4,5 dager ble utført. Det ble ordnet 2 hm fra jordstyret i Kvås, 1 hm fra formannskapet i Kvås, og 1 hm fra vegnemnda i Lyngdal.

Mandal

Kommunen hadde satt av 13,5 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. 13,5 dager ble utført. Det ble ordnet 1 hm fra Holum kommunekasse, 1,5 hm fra Holum skolestyre, og 1 hm diverse arkiv fra Holum. Det ble også ordnet 2 hm fra Mandal fattigstyre og 0,5 hm fra formannskapet.

Marnardal

Kommunen hadde satt av 2 dager til ordning i 2010. 2 dager ble utført. Det ble ordnet 1 hm diverse fra Øyslebø og Bjelland formannskap og det ble brukt ca 1 dag på redigering av kommunens arkivkataloger.

Sirdal

Kommunen hadde satt av 7,5 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet for perioden 2009-2011. 7,5 dager ble utført i 2009, og dermed ikke utført ordningsarbeid i 2010.

Songdalen

Kommunen hadde ikke satt av dager til ordning i 2010. Men i desember ble 2 dager overført fra arbeid med kartlegging av eldre arkiver. Det ble ordnet 1 hm fra Finsland formannskap og kommunekasse. Kommunen har satt av midler til et prosjekt for ordning av arkiver.

Søgne

Kommunen hadde satt av 11 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. 11 dager ble utført. Det ble ordnet 2,5 hm fra fattigstyret, og 3 hm fra aldershjemmet, skolestyret, vannforsyningsnemnda og næringsnemnda.

Vennesla

Kommunen hadde satt av 13 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. 13 dager ble utført. Det ble ordnet 7 hm fra Vennesla skolestyre og 1 hm fra kommunekassereren.

Vest-Agder fylkeskommune

Fylkeskommunen hadde satt av 25 dager på arbeidsplanen til dette arbeidet. 25 dager ble utført. Det ble hentet inn og ordnet arkiver fra videregående skoler i Mandal. Det ble ordnet 10 hm fra Mandal gymnas og 8 hm fra Mandal yrkesskole.

Åseral

Kommunen har satt av til sammen 3 dager ordning i perioden 2009-2011. Det ble utført 1 dag med ordning i 2010, de resterende 2 vil bli tatt i 2011. Det ble ordnet 1,5 hm med korrespondanse/bilag fra fattigkassa.

Ordningsprosjekter

Prosjektet med ordning av Kristiansand bys eldre arkiver har fortsatt i 2010. Store deler av arkivet var ved utgangen av 2010 ferdig ordnet. Katalogene er fortløpende gjort tilgjengelige på lesesalen, og IKAVA merker økt bruk og forespørsler fra publikum, både på lesesal og via e-post/telefon.

I forbindelse med oppstarten av depotet har vi fått noe mer oversikt over materiale fra eierkommunene som må ordnes, listeføres, restaureres og hvilke arkiver som har mangler enkeltdele. Vi har også avdekket at en god del materiale trenger restaurering og vi vil forsøke å få fortgang i restaureringsarbeidet for kommunene.

I januar 2010 sendte IKAVA ut brev til alle eierne med tilbud om forsering av ordning av eldre arkiver. Flere kommuner ga positiv tilbakemelding og Bård Raustøl var ute på befaringsfor å kartlegge arkiv og gi pristilbud på arbeidet. En rekke kommuner har bevilget penger til forsering av ordning og mye arbeid ble gjort i 2010. Arbeidet vil fortsette i 2011, og sannsynligvis også i årene etter.

Det ble utført ordning for følgende kommuner i 2010: For Hægebostad ble det ordnet 10 hm, blant annet skattelister og valgmanntall. For Lyngdal ble det ordnet 11 hm med formannskapsarkiv t.o.m. 1980. For Vennesla ungdomsskole ble det ordnet 8 hm med saksarkiv, pluss diverse arkiver som klasselister, regnskap m.m. For Marnardal ble det ordnet 7 hm med arkiver fra sentraladministrasjonen. Dette arbeidet slutføres i januar og februar 2011 og det vil bli ordnet ca 25 hm totalt i dette prosjektet. For Songdalen har vi også hatt betalt ordningsoppdrag utført for ekstra bevilgede midler fra kommunen. Det ble ikke utført ordning på disse arkivene i 2010.

I 2010 er det også hentet inn arkiver fra Kvinesdal kommune og Søgne videregående skole. Disse vil bli ordnet for ekstra midler i 2011.

Forespørsler om eldre arkivmateriale

Tallgrunnlaget for antall gjester på lesesalen er så lite og med naturlige svingninger for hver måned, at det ikke er mulig å lese ut spesielle svingninger i besøket eller utlånet på de litt over tre årene som er gått siden åpningen av felles lesesal. Spesielle forskningsprosjekter eller gjester med spesielle interessefelt, gir store utslag på lesesalsstatistikken. Det totale besøket på lesesalen per måned har i løpet av 2009 svingt mellom 50 personer i desember og 163 i oktober.

Totalt antall gjester på lesesalen i 2010 var 1275, dette er nøyaktig samme antall som i 2009 og 2007. I 2008 var det en liten økning på 100 besøk. Totalt utlånte arkivstykker var 2280, hvorav kommunalt materiale utgjorde 210 (11 % av totalen mot 5 % i 2009 og 6 % i 2008) Utlånet av kommunale arkivstykker har steget fra 183 i 2009 til 210 i 2010.

I tillegg til utlån på lesesal, registrerer IKAVA saksbehandlingen i forbindelse med innsynssøknader og fremfinning fra historisk materiale. Forespørslene har hvert år vist en jevn økning, fra 57 i 2007, via 85 i 2009 og til 102 forespørsler i 2010. Hver forespørsel har ofte veldig ulik arbeidsbelastning.

ETABLERING OG DRIFT AV ARKIVDEPOT

Planlegging og etablering av interkommunalt depot – Arkivsenter sør

IKAVA går i 2011 inn i det 5. året med drift av det interkommunale arkivdepotet. Vi arbeider stadig for å utvikle depottjenestens innhold og form. Vi har samarbeid med Statsarkivet om lesesalstjenesten og IKAVA tar ca 10 % av vaktene basert på andelen utlån arkivmateriale. Dette innebærer et tidsforbruk på 26 dagsverk.

Depottilbudet inkluderer også ansvar for tilrettelegging og formidling av kommunenes eldre og avsluttede arkiver. Formidlingsarbeidet er ressurskrevende, men også givende, både profesjonelt, og i forhold til oppmerksomhet fra media, eierkommuner og enkeltpersoner.

Oppsummering av saksbehandling og utlån av eldre og avsluttet materiale i depotordningen:

- 1275 gjester på felles lesesal
- 210 arkivstykker utlånt på lesesal
- 102 saker med saksbehandling vedr. innsyn i eldre historisk materiale
- 143 saker med saksbehandling vedr. søknader om innsyn sensitivt personmateriale
- 6 saker med saksbehandling vedr. Granskingsutvalg II og Oppreisningsordning

Samarbeidet med statsarkivet er løpende og er i stadig utvikling og vi vurderer kontinuerlig flere samarbeidsprosjekter og -områder.

I 2007 valgte Statsarkivet og IKAVA å ta i bruk et felles navn på samarbeidet og bygningen institusjonene holder til i. I stedet for å benytte ”Statsarkivet” som før, ble man enige om ”Arkivsenter sør”. Arbeidet med å plassere Arkivsenter sør i bevisstheten til befolkningen og lesesalgjestene fortsetter. Dette er spesielt viktig for IKAVA som den nyeste og minste av samarbeidspartene. Ved bruk av materiale på lesesalen ser vi det som sentralt at IKAVA og de kommunale opphavet blir oppgitt som kilder og ikke det statlige arkivverket. For å innarbeide begrepet har vi i samarbeid etablert en egen nettside med adresse www.arkivsensors.no.

For lesesalsstatistikk, besøk og utlån, se eget avsnitt under arbeid med eldre arkiver.

Utvidelse av arkivbygningen

I samarbeidet med statsarkivet ligger også planer om utvidelse av bygningen, først og fremst for å øke magasinkapasiteten. Opprinnelige var utvidelsen anslått å komme i 2009, men dette gikk ikke som ønsket. Styret har de senere årene hatt fokus på spørsmålet og behandlet aspekter ved saken på de fleste styremøtene. Representantskapet og har blitt informert på sine møter og likeså har eierkommunene for øvrig fått informasjon om utviklingen.

I 2009 var styret aktivt med møter med blant andre statssekretær og agderbenken på stortinget for å få fortlgang i avgjørelsen om utvidelse av eksisterende bygning. I løpet av 2010 ble det klart at staten ønsket en utredning av et felles, nasjonalt magasin for det statlige arkivverket og dette ga enda en utsettelse på avgjørelsen av vår sak. Styret arbeidet på slutten av 2010 med oppfølging av sitt vedtak om å skaffe midlertidige magasinlokaler nærmest mulig dagens lokaler. Flere alternativer ble vurdert og styret har stor tro på at midlertidig løsning skal komme raskt på plass i 2011.

De midlertidige magasinene skal tas i bruk sett i lys av at kravene til arkivlokaler skal være innfridd ved inngangen til 2012. Lokalene skal være midlertidige og benyttes mens arbeidet

fortsetter for å få utbyggingen i gang. Leieutgiftene til de midlertidige lokalene vil bli tatt fra økningen i inntektene fra eierkommunene som ble vedtatt fra 2009.

Økningen i eierbidrag som har vært varslet i lang tid i forbindelse med utvidelsen, ble opprettholdt for 2009 og de kommende årene i økonomiplanen. I dette vedtaket lå det planer om at det vesentlige av midlene skal avsettes til fond og skal benyttes til innkjøp etc. for å redusere den kommende husleieøkningen etter utvidelsen.

Bevaring av elektroniske arkiver

Fra august 2009 har vi hatt en egen medarbeider på fagområdet ”langtidsbevaring av elektronisk arkiv”. Dette har betydd et sprang fremover for IKAVA med hensyn til kompetanse og tjenesteyting overfor eierne.

Siden oppstarten av depotet frem til utgangen av 2009 har vi mottatt 36 datasystemer fra våre eierkommuner. De fleste systemene som er mottatt til nå er levert som databasedump, der IKAVA gjør jobben med å lage et gyldig uttrekk. I utgangspunktet skal kommunene selv sørge for uttrekk og IKAVA bare kontrollere og oppbevare dataene, men på grunn av kompetanse og kapasitet i kommunene utfører IKAVA tjenesten som så belastes den enkelte kommune. Av alle systemene som er avlevert, var det ved utgangen av året to systemer som var godkjent som deponert, og arbeidet med godkjenning av 31 andre systemer var påbegynt. De øvrige systemene står i kø for behandling hos IKAVA. En del systemer står kun i kø i vente på svar fra Riksarkivet på om disse kan bevares slik de foreligger per i dag. I tillegg til dataene fra systemene, har IKAVA også begynt arbeidet med å samle inn dokumentasjon av systemene for bevaring.

IKAVA har begynt utviklingen av et program for uthenting av elektroniske dokumenter fra databaser. Dette vil gjøre det mulig å hente dokumentene ut fra fagsystemer som ikke har en eksportmulighet. Programmet er på et tidlig stadium men IKAVAs erfaringer så langt er gode.

På det nasjonale planet arbeider det kommunale, arkivfaglige miljøet fremdeles med samarbeid på fagområdet. De kommunale institusjonene er også involvert i samarbeid med statlige myndigheter. Flere av disse samarbeidene vil få store virkninger for IKAVA og hvordan vi løser våre oppgaver. Et eksempel er DIAS-prosjektet, et samarbeidsprosjekt mellom Riksarkivaren og IKA Trøndelag, IKA Møre og Romsdal, Oslo byarkiv og Bergen byarkiv. Prosjektet skal definere en felles struktur for statlig og kommunal sektor på de ”arkivpakkene” (digitale enhetene) som skal bevares. Prosjektet skal også lage kravspesifikasjon for et system for produksjon og vedlikehold av arkivpakker.

DIAS-prosjektet vil være en av byggestenene i tilnærmingen til TRAC-standarden innenfor offentlige digitale depot i Norge. Standarden benyttes i dag som en sertifiseringsmal for digitale depot i USA, Frankrike og Storbritannia. Et TRAC-sertifisert depot ivaretar integriteten og autentisiteten til digitalt deponert materiale på en god måte. I Norge vil TRAC-standarden i løpet av 2012/2013 danne grunnlaget for nye forskrifter som vil stille krav til digitale depot på lik linje med de krav som lovverket i dag stiller til papirdepot.

Etter lengre tids utredninger, der flere av utvalgene ble ledet av Reithaug ble det i 2010 etablert et formelt samarbeid, Kommunearchivinstitusjonenes digitale ressurscenter SA (KDRS). Fem institusjoner deltok i samarbeidet ved oppstarten fra 2010, herunder Aust-Agder kulturhistoriske senter, og ytterligere fem til syv institusjoner vil knytte seg til i løpet kort tid. IKAVAs styre behandlet i oktober 2009 invitasjon til deltakelse ved oppstarten av samarbeidet. Styret fant forslaget interessant, men valgte å takke nei i første omgang. Ved

slutten av 2010 kom en ny invitasjon med en stipulert utgift for IKAVA på 250 000,- årlig. Denne invitasjonen er ennå ikke styrebehandlet.

Aktiv arkivformidling, Forskningsdagene og Kulturnatta m.m.

Det er etter hvert blitt en tradisjon at Arkivsenter sør deltar på Forskningsdagene. Forskningsdagene er en nasjonal, årlig festival. Under festivalen demonstreres forskningsvirksomhet i praksis for alle. Arkivsenter sør hadde felles stand på nedre torv i Kristiansand hvor vi bidro med fjærpennskriving og testing av gamle dataspill. Standen var også i år godt besøkt.

På nettstedet Digitalt fortalt (<http://www.digitaltfortalt.no/>) fortsatte IKAVAs ansatte å publisere artikler om materiale fra kommunenes arkiver. De fleste artiklene er redigerte versjoner av artikler som tidligere er trykket i aviser. Mange av IKAVAs artikler har fått veldig gode bedømmelser av publikum og vi har artikkelen på femteplass over de nasjonalt mest leste artiklene på nettstedet.

Innhenting, oppstilling, tilgjengelighet og tilbakelån av materiale

Magasinene fylles stadig opp på grunn av avlevering av større og mindre mengder arkiver. Dette gir oss utfordringer som er behandlet flere andre steder i årsmeldingen. Ordning av materialet, lesesalsarbeid og utlån av materialet er behandlet andre steder i årsmeldingen.

PERSONAL- OG ORGANISASJONSUTVIKLING

IKAVA er en kompetansebedrift og selskapets vesentligste verdi ligger i de ansattes kompetanse. Dette gjenspeiles også i at den største enkeltutgiften på budsjettet er personalutgifter. Styret og administrasjonen er derfor opptatt av å vedlikeholde og videreutvikle kompetansen, og bevare den i selskapet. Dette er nødvendig for fortsatt å kunne tilby eierkommunene den best mulige bistanden innen vårt fagfelt, og for å bidra til at kommunene produserer og sikrer den dokumentasjonen de trenger og er pålagt å ha.

Personalutvikling

IKAVAs ansatte deltar på kurs og seminarer for å oppgradere og videreutvikle kunnskapen. Reisevirksomheten er avhengig av kurs og seminartilbudet og 2010 var det ikke spesielt mange aktuelle kurs (se kapittelet "Ekstern deltakelse..." nedenfor), men i forbindelse med studieturen til Berlin besøkte vi blant annet "Stasiarkivet" og Landesarchiv Berlin (tilsvarende våre statsarkiv).

HMS og sykefravær

IKAVAs internkontrollsystem er samordnet med systemet til statsarkivet i Kristiansand. Dette har blitt bedret og mer formelt dokumentert i løpet av året og HMS-planen er slutført og skal oppdateres fortløpende. Det ble gjennomført medarbeidersamtaler i 2010.

I 2010 hadde vi 18 dagers sykefravær, i tillegg kommer 17 dagers fravær på grunn av barn eller barnepassers sykdom. Totalt utgjør selve sykefraværet 1,3 %, en nedgang på 0,2 %. Dette er et gledelig lavt tall. Kun et fåtall av dagene skyldes belastninger i arbeidsmiljøet ved IKAVA, men dette er i løpet av året utbedret ved hjelp av innkjøp av bedret kontorutstyr. Det totale fraværet var på 2,5 %, en liten nedgang i forhold til 2009. IKAVA har et stabilt lavt sykefravær.

Foto fra arkiv er bakgrunnen for Terje Nomelands artikkel. Fra Kristiansands avis 21. oktober 2010.

Ekstern deltakelse, kurs, konferanser etc.

Eksempler på møter der vi har deltatt:

- 2 møter i forbindelse med Digitale bilder i Vest-Agder
- Møte i Kongsberg, standardiseringsprinsipper og katalogisering
- ABMu seminar "Retten til innsyn", 2 dager, Oslo
- 17.-18. febr. Kommunalt arkivseminar - Norsk Arkivråd
- 20.-22. september Studietur til Berlin m Statsarkivet
- Norsk Arkivråds generalforsamling, Raustøl

Verv

Raustøl er medlem i styret for Norsk Arkivråd Sør (til 22.mars 2010).
Reithaug er distriktskontakt i Vest-Agder for LLP

Medlemskap

Norsk Arkivråd (NA)
Landslaget for Lokal- og Privatarkiv (LLP)
KS Bedrift

Kommunearkivkonferansen (KAI-konferansen) i Kristiansand

I 2010 var turen kommet til at IKAVA skulle stå for den årlige konferansen for kommunearkivinstitusjoner (KAI-konferansen). Nærmere hundre deltakere fra Finnmark i nord til Rogaland og Aust-Agder i sør deltok. Vi hadde travle dager med tett og interessant program og vi fikk masse skryt for vel gjennomført konferanse, både faglig og sosialt.

IKT-utvikling og oppgradering av utstyr og kompetanse

Også i 2010 fortsatte oppgraderingen av vår maskinpark, med blant annet en ny PC kun for depottjenestens arbeid med elektronisk arkiv. Maskinen utgjør en sikker sone, og brukes til å

kontrollere og teste mottatte uttrekk. I tillegg har vi kjøpt inn 3 eksterne harddisker på 1 TB hver for å lagre dataene.

Datasystemet ASTA brukes for å registrere, vedlikeholde og holde oversikt over arkivene vi har mottatt fra eierne. Oppgradering av fra versjon 3 til versjon 5 har vært vurdert, men er foreløpig utsatt på grunn av stor usikkerhet i hvilke kostnader dette vil medføre.

Samarbeid med relevante institusjoner

Vi ser også på samarbeidet med andre lignende institusjoner og organer som nyttige og fortsetter å engasjere oss i slike samarbeid. Dette gjør at IKAVAs eiere kan trekke vekslers på de landsdekkende nettverk av kunnskapsinstitusjoner vi bygger opp. Tre eksempler fra dette nettverket er samarbeidsprosjektene "Arkivplan.no", "Langtidsbevaring av elektronisk arkivmateriale" og "Forum for rettighetsdokumentasjon".

Blant en annen type prosjekter er formidlingsprosjektet "Arkiver, krigen og skolene" som vi etablerer i samarbeid med Statsarkivet i Kristiansand og Stiftelsen arkivet.

Styrets egnevaluering

Styret har i løpet av året vedtatt et opplegg for evaluering av styrets arbeid. Evalueringen skal normalt finne sted i første møte i hvert år.

IKAVAs påvirkning på det ytre miljø

IKAVAs virksomhet har en ubetydelig påvirkning på det ytre miljø.

24 | 6/5-2010 | Kristiansand Avis

fra arkivet | Brev

■ I samarbeid med Kristiansand Avis vil Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder IKS (IKAVA) i tiden fremover presentere smakebiter fra arkivet etter Kristiansand by (1641-1964). En egen avtale mellom Kristiansand kommune og IKAVA gjør at arkivet nå blir ordnet og tilgjengeliggjort.

Kalde barneføtter

■ På grunn av manglende skotøy holdt mange barn seg borte fra skolen.

I Kristiansand, som ellers i landet, var det på begynnelsen av 1900-tallet fattigdom og nød. Dette ga seg blant annet utslag i «skolesle» barn som uteble fra skolen. I skolestyrets arkiv finner vi et brev som nettopp tar opp dette problemet. Brevet er datert 5. november 1912, og er stilet til skolestyret i byen. Det er underskrevet av medlemmene i tilsynene ved flere skoler, blant annet Kongens gate og Tordenskiolds gate skoler.

Avsenderne ser med bekymring på «at Børn i stor udstrækning holder sig borte fra skolene». Ved nærmere undersøgelse i Vedkommende Hjem viser det seg i de fleste Tilfælde at årsagen til Forsømmelsen er Mangel på Skotøis, heter det videre. Årsaken til barns manglende skotøy var enten sykdom eller arbeidsledighet blant foreldrene. De hadde simpelthen ikke råd til å skaffe barna noe å ha på beina, og følgene av det ble uteblivelse fra skoleundervisningen.

For å bote på problemet med manglende sko til skolebarn foreslo tilsynene at skolestyret skulle søke bystyret om en bevilgning på 2-300 kroner. Pengene skulle gå til sko til barn der hjemmet ikke selv kunne skaffe «midler til skotøilveies». Videre ble det understreket at beløpet kun skulle anvendes for hjelp til «virkelig trengende».

Om skolestyret tok forespørselen fra tilsynene videre er vi usikre på. Bystyret tok i alle fall ikke opp saken de nærmeste årene. I korrespondansen fra skolestyret de etterfølgende år finner vi ingenting om manglende sko, men under krigen ble det satt et pro-

blem. Også da holdt barn seg hjemme på grunn av manglende fottey. Forsyningsnemnda delte ut sko til trengende, men det var langt fra nok til å dekke behovet. Derfor var det kun de som behøvde det mest som fikk sårt tiltrengt skotøy. I mars 1945 var det for eksempel over 1800 barn som ønsket sko, mens forsyningsnemnda bare hadde 60 par og deile ut. I formannskapets arkiv finner vi mange søknader om tildeling av sko. I en av dem ber søkeren om søknaden blir innvilget slik at «guttene kan komme seg på skolene».

Denne historien kan minne oss om at noe som i dag er så selv-sagt, nemlig å ha sko å gå i, ikke var det for bare noen generasjoner siden.

AV TERJE NOMELAND

Til Skolestyret

I den senere Tid er ofte kommet ind meldelse om, at Børn i stor Udstrækning holder sig borte fra Skolene. Det værende Års årsag hertil er manglende Skotøis, og de fleste Tilfælde er årsagen til Forsømmelsen at Mangel på Skotøis. Vi ser her Vedkommende Hjem viser det sig i de fleste Tilfælde at årsagen til Forsømmelsen er Mangel på Skotøis, heter det videre. Årsaken til barns manglende skotøis var enten sykdom eller arbeidsledighed blandt foreldrene. De havde simpelthen ikke råd til at skaffe barna noe å ha på beina, og følgene av det ble uteblivelse fra skoleundervisningen.

For at bote på problemet med manglende sko til skolebarn foreslo tilsynene at skolestyret skulle søke bystyret om en bevilgning på 2-300 kroner. Pengene skulle gå til sko til barn der hjemmet ikke selv kunne skaffe «midler til skotøilveies». Videre ble det understreket at beløpet kun skulle anvendes for hjelp til «virkelig trengende».

Om skolestyret tok forespørselen fra tilsynene videre er vi usikre på. Bystyret tok i alle fall ikke opp saken de nærmeste årene. I korrespondansen fra skolestyret de etterfølgende år finner vi ingenting om manglende sko, men under krigen ble det satt et pro-

BREV: Et utdrag fra brevet tilsynene ved flere skoler sendte til skolestyret i november 1912.

IKAVA er et selvstendig statskommunalt selskap eid av kommunene i Vest-Agder og Vest-Agder fylkeskommune. IKAVA oppgirer ut SLA. Å søke for at kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale blir tatt vare på for ettertiden. www.ikava.no

En av Terje Nomelands artikler i Kristiansand Avis, 6. mai 2010

OPPSUMMERING

Vi forlater nok et år som kan betegnes som vellykket. 2010 ble fullført med mesteparten av målene i arbeidsplanene gjennomført, arbeidet med magasintilgang har kommet et skritt videre, depotdriften er kommet godt i gjenge og rådgivningstjenesten er godt brukt av eierne. Fremdeles ser styret at IKAVA burde vært mer involvert i flere prosjekter for anskaffelse av IKT-programmer og lignende, men dette har bedret seg betydelig for deler av eierne i løpet av 2010.

Samarbeidet med Statsarkivet i Arkivsenter sør har også i 2010 vært fruktbart, både faglig og økonomisk. Begge institusjonene fastholder ønsket om fortsatt samlokalisering på tross av at staten heller ikke i løpet av 2010 klarte å sørge for at samarbeidet kunne komme videre. Utvidelsen av lokalene på Prestheia står fremdeles som en utfordring, men vi håper fremdeles på en avklaring, om ikke en løsning, i løpet av 2011. Styrets arbeid med å sikre midlertidige lokaler for eiernes eldre og avsluttede arkiver fortsatte i 2010 og ved årets slutt var styret optimistisk med hensyn til mulighetene for å finne løsninger som kan fungere frem til permanente lokaler står klare.

De elektroniske arkivene som blir produsert gir oss stadig nye utfordringer, men en dedikert medarbeider for fagområdet har bidratt til stor framgang. Samarbeid med andre kommunale arkivfaglige miljøer, statlige arkivmiljø og kommunene ble dyrket videre i året som gikk og samarbeid er fremdeles en påkrevd strategi for å kunne levere tjenesetene. I nærmeste fremtid vil det ventelig komme nye utfordringer med forskriftsfestede krav til arkivdepoter som arbeider med sikring av elektronisk materiale. Dette vil stille enda større krav til oss, men og til kommunene som skal avlevere sine arkiver til IKAVA. Riksrevisjonen har vist at utfordringen ikke bare er knyttet til enkelte kommuner, men at det er et gjennomgående problem for alle kommuner. Arkivinstitusjoner og avleverende kommuner må arbeide for at samfunnet ikke skal bli dokumentasjonsløst – en paradoks problemstilling når vi ser all dokumentasjonens som blir krevd og produsert.

IKAVAs godt utbygde rådgivningstjeneste har også i 2010 bidratt til å forbedre og sikre dokumentasjonsproduksjonen i kommunene. På viktige felter som skole og barnevern har arbeidet økt muligheten for at kommunene så vel som innbyggere kan være trygge på at den dokumentasjonen som skal finnes, virkelig eksisterer og at den er tilgjengelig for de som trenger den – og bare de. Godt produsert dokumentasjon i dag, sikrer rettsikkerheten for innbyggere i fremtiden.

Tilfredsstillende økonomisk resultat, god faglig produksjon, økt oppmerksomhet omkring selskapet og fagområdet gjør at styret mener at 2010 var et godt år for IKAVA. Styret vil fortsatt sette mye inn på å skaffe et endelig resultat med hensyn til permanente lokaler i årene som kommer. Dette sammen med IKAVAs arbeid for å bidra til sikker og forsvarlig god produksjon av dokumentasjon hos eierne vil ha styrets fulle oppmerksomhet også i fremtiden.

Styrets underskrifter:
(sign)

Kjetil Reithaug
arkivsjeff

Kjetil Reithaug
arkivsjeff